

De leefgebiedenbenadering
Een nieuwe Beleidsstrategie voor Soorten

September 2007

Inhoudsopgave

1	Soortenbeleid en het behoud van biodiversiteit	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Task Force Impuls Soortenbeleid	3
1.3	leefgebiedenbenadering.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.4	Doel.....	4
1.5	Resultaten	4
1.6	Randvoorwaarden	5
2	De leefgebiedenbenadering	5
2.1	Van individuele soort naar geïntegreerde soortenbescherming.....	5
2.2	Gebiedsgerichte aanpak en integratie in ander beleid	5
2.3	Verbreiding van verantwoordelijkheden.....	5
3	De leefgebiedenbenadering in de praktijk.....	7
3.1	Inzet op soorten via 3 sporen	7
3.2	Accent op meekoppelen en verbreden.....	8
3.3	De selectie van soorten	8
3.4	Provincies centraal.....	9
4	Uitvoering van de leefgebiedenbenadering.....	11
4.1	Van Rijk naar Provincie	11
4.2	Decentraal wat kan, centraal wat moet.....	11
4.3	Leefgebieddeskundigen.....	11
4.4	Monitoring	12

1 Soortenbeleid en het behoud van biodiversiteit

1.1 Aanleiding

Het gaat niet goed met de mondiale, Europese en de Nederlandse biodiversiteit. Wetgeving, de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 en uitvoering van diverse soortbeschermingsplannen zijn er tot op heden niet in geslaagd om de achteruitgang van de biodiversiteit Nederland een halt toe te roepen. De Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebieden zijn nog volop in ontwikkeling en zullen op termijn een belangrijke bijdrage moeten leveren aan het behoud en herstel van veel dier- en plantensoorten. Maar zowel binnen als buiten deze gebieden is en blijft een actief soortenbeleid noodzakelijk om te voldoen aan de verplichting die Nederland is aangegaan via het biodiversiteitsverdrag. Namelijk om te zorgen voor een goede staat van instandhouding van álle soorten die zeldzaam of bedreigd zijn¹. Met de huidige inspanningen worden de biodiversiteitsdoelstellingen voor 2010 en 2020² niet gehaald.

1.2 Task Force Impuls Soortenbeleid

In april 2003 is de Task Force Impuls Soortenbeleid³ ingesteld. De opdracht aan de Task Force Impuls Soortenbeleid (TFIS) was het verbeteren van de (bestuurlijke) samenwerking en integratie op het gebied van de soortenbescherming en het voorkómen van conflicten tussen soortenbescherming en sociaal-economische en ruimtelijke ontwikkeling, en daarmee van verlies van draagvlak voor het soortenbeleid.

De Taskforce stelt in april 2005 dat de uitvoering van het traditionele actieve soortenbeleid onvoldoende bijdraagt aan de realisatie van de biodiversiteitsdoelstellingen. De verantwoordelijke partijen betrekken het actieve soortenbeleid nauwelijks bij ruimtelijke afwegingen, plannen of projecten, het aantal actoren is beperkt en het instrumentarium te smal. Een aantal beschermde soorten bevindt zich momenteel in een overwegend ongunstige staat van instandhouding. Zo kan een enkel, al dan niet verdwaald individu van een bedreigde soort, aanleiding zijn om een bouwproject stil te laten leggen, zeker wanneer vooraf geen ontheffing is verkregen.

Op basis van het bovenstaande concludeert de Task Force Soortenbeleid in april 2005 dat de zorg voor soorten en populaties vraagt om brede maatschappelijke betrokkenheid. De conclusies van de Task Force hebben reeds geleid tot een aanpassing van de Flora- en

---

¹ De wettelijke verankering daarvan ligt enerzijds in Artikelen 2 en 12 van de Habitatrichtlijn en Artikel 9 van de Vogelrichtlijn: Nederland is verplicht om te zorgen voor een goede staat van instandhouding van alle vogelsoorten en vele dieren en plantensoorten die zeldzaam of bedreigd zijn. Anderzijds is in artikel 7 van de Flora- en faunawet de verplichting opgenomen om, mede ter uitvoering van internationale verplichtingen (zoals bijvoorbeeld de richtlijnen, het biodiversiteitsverdrag e.d.) een 'landelijke actieve soortenlijst' te identificeren, onderzoek te doen naar de oorzaken van de status van die soorten en maatregelen te treffen om de betreffende soorten weer in een gunstige staat van instandhouding te brengen.

² Conference of Parties on Biodiversity, Rio de Janeiro, 1992. Doelstellingen: In 2010 moet het verlies aan dier- en plantensoorten tot staan moet zijn gebracht én in 2020 moeten voor alle in 1982 in Nederland van nature voorkomende soorten en populaties, de condities voor een gunstige staat van instandhouding duurzaam aanwezig zijn.

³ De Task Force Soortenbeleid is in 2006 decharge verleend. In de Task Force waren vertegenwoordigd: de ministeries van LNV, V&W, VROM, EZ en IPO/de provincies, VNG, VNO-NCW, Bouwend Nederland, SNM, NM, Vogelbescherming NL en als adviserende leden: RLG en PSO.

faunawet waardoor het mogelijk werd om met gedragscodes te werken. Daarnaast is de Gegevensautoriteit in oprichting, die er onder meer voor moet zorgen dat voor betrokken partijen gegevens over het voorkomen en de ontwikkeling van soorten makkelijker beschikbaar komen.

1.3 leefgebiedenbenadering

Tenslotte heeft de TFIS in het kader van haar opdracht een breed gedragen voorstel geformuleerd voor een nieuwe aanpak van het actieve soortenbeleid: de leefgebiedenbenadering. De leefgebiedenbenadering staat voor een bundeling van te beschermen soorten binnen bepaalde typen van gebieden (habitats). Hierdoor kan voor een grote groep van bedreigde soorten in een bepaalde omgeving een samenhangend pakket van activiteiten wordt gebundeld. Het soortenbeleid verschuift daarmee van een benadering gericht op individuele soorten naar het creëren en instandhouden van leefgebied voor een grote groep soorten die vergelijkbare maatregelen verlangt. De verschillende betrokken partijen kunnen rond de maatregelen voor leefgebieden tot samenwerking komen.

Deze beleidsstrategie soorten geeft invulling aan de uitwerking en implementatie van de leefgebiedenbenadering. Want ondanks de passieve bescherming van soorten via de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet 1998, hebben verschillende planten en dieren in ons land moeite met overleven. Voor een aantal van deze soorten zijn (pro-)actieve maatregelen gewenst om ze te behouden. De leefgebiedenbenadering gaat over die actieve soortenbescherming.

1.4 Doel

Het doel van de leefgebiedenbenadering is: “Een impuls geven aan het behalen van de biodiversiteitsdoelstelling door het duurzaam verbeteren van het leefgebied van geselecteerde soorten via een verbreding van de maatschappelijke betrokkenheid bij de uitvoering en implementatie van het actieve soortenbeleid”.

1.5 Resultaten

- De rijksbrede verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het soortenbeleid wordt zo veel als mogelijk op provinciaal niveau belegd.
- Doordat de soortenaanpak wordt verbreed naar meerdere partijen komen via het principe van meekoppelen met andere projecten en ingrepen meer middelen beschikbaar dan de extra financiën die het Rijk reserveert voor de uitvoering van het nieuwe soortenbeleid.
- Bij het opstellen en beoordelen van plannen wordt vanaf de aanvang rekening gehouden met soorten. Het aanvragen van ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet is dan niet langer, zoals het dat nu vaak wel is, het sluitstuk van de planfase. Dat betekent dat bij de beoordeling van ontheffingaanvragen voor ruimtelijke ingrepen rekening kan worden gehouden met reeds gepleegde inspanningen en afspraken die zijn gemaakt in het kader van de uitvoering van de leefgebiedenbenadering. Daarmee wordt het resultaat van de aanvraag beter voorspelbaar.

1.6 Randvoorwaarden

- De provincie spant zich in voor de goede staat van instandhouding van specifieke soorten en deze afspraak wordt (bij voorkeur in het ILG) vastgelegd.
- De provincie betreft bij de uitvoering diverse organisaties. Dit betreft naast soortenbeschermende organisaties en terreinbeheerders ook 'nieuwe' organisaties zoals waterschappen, bedrijfsleven, gemeenten.
- De provincies coördineren de maatregelen en stemmen deze af met de landelijke ambities en doelen.

2 De leefgebiedenbenadering

2.1 Van individuele soort naar geïntegreerde soortenbescherming.

De nieuwe aanpak richt zich op groepen van soorten in hun leefgebieden, in plaats van op individuele soorten. Momenteel worden vaak maatregelen voor één bedreigde soort genomen. Dit blijkt wisselend effectief. De nieuwe leefgebiedenbenadering zet in op (herstel)maatregelen die waar mogelijk ten goede komen aan meerdere soorten. De focus ligt op kansrijke potentiële leefgebieden voor meerdere (bedreigde) soorten. Op deze manier profiteren meerdere soorten van maatregelen die worden getroffen in een groter geheel. In totaal richt de leefgebiedenbenadering zich op circa 300 planten- en diersoorten. De verwachting is dat veel andere, in mindere mate bedreigde, soorten zullen profiteren van de maatregelen genomen voor de circa 300 doelsoorten. Voor sommige soorten zal het overigens noodzakelijk blijven om soortspecifieke maatregelen te treffen, vanwege de bijzondere eisen die zij aan hun omgeving stellen.

2.2 Gebiedsgerichte aanpak en integratie in ander beleid

Tot nu toe werden voor het soortenbeleid veelal op zich zelf staande projecten en plannen uitgevoerd, die meestal slechts ten dele aansloten op de andere activiteiten in het buitengebied. In de leefgebiedenbenadering sluiten de maatregelen voor soorten en soortgroepen zoveel mogelijk aan op andere maatregelen, beleid en plannen in het landelijk gebied (denk bijvoorbeeld aan streek- en bestemmingsplannen, reconstructieplannen, natuurbeheersplannen, etc.). Het soortenbeleid wordt zo een integraal onderdeel van het gebiedsgerichte beleid. Veel activiteiten, die bijdragen aan de instandhouding of versterking van populaties, liggen in het verlengde van werkzaamheden die diverse partijen al uitvoeren voor andere doelen. Door bij de uitvoering van reguliere of geplande werkzaamheden ook pro-actief rekening te houden met de omstandigheden die soorten vragen, wordt het soortenbeleid een vanzelfsprekend onderdeel van de vele activiteiten in het landelijk gebied.

2.3 Verbreding van verantwoordelijkheden

Het soortenbeleid is tot nu toe vooral de verantwoordelijkheid van Rijk en provincies geweest, die daarbij nauw met soortbeschermende en terreinbeherende organisaties samenwerken. Andere partijen voelen zich nog te weinig (mede-)verantwoordelijk. Met de leefgebiedenbenadering verschuift de verantwoordelijkheid voor het soortenbeleid. Met het

oog op het in werking treden van de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) en het daaraan gekoppelde Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) ligt het voor de hand dat provincies ook voor het actieve soortenbeleid een centrale rol krijgen. Zij verkeren in de positie om partijen te mobiliseren om de leefgebiedenbenadering op te pakken en om partijen te identificeren die betrokken kunnen worden bij het opstellen van plannen en het uitvoeren van het beleid. Het gaat om partijen als waterschappen, gemeenten, soortenbeschermende organisaties, terreinbeheerders, landschapsbeheerders, agrariërs en projectontwikkelaars. Per (leef)gebied of project kan met betrokken partijen een palet van maatregelen worden ontworpen en kunnen afspraken worden gemaakt over uitvoering. Deze samenhang biedt kansen om ruimtelijke ingrepen en het soortenbelang te bundelen. Uitvoering van actieve soortbescherming in de leefgebiedenbenadering leidt niet tot nieuwe begrenzing van gebieden. Actieve soortbescherming gaat nadrukkelijker deel uitmaken van bestaande ontwerpen, planvormen en gebiedenbeleid.

3 De leefgebiedenbenadering in de praktijk

3.1 Inzet op soorten via 3 sporen

De leefgebiedenbenadering zet in op het herstel van soorten via drie sporen:

1. **Meekoppelen** met ruimtelijke ontwikkelingen
2. **Verbreden** van het beheer in natuurgebieden
3. **Uitvoeren** van specifieke soortenprogramma's

Spoor 1. Ruimtelijke Ontwikkeling	Spoor 2. Natuurgebied	Spoor 3. Soort
Gebieden met nevenfunctie natuur	Gebieden met hoofdfunctie natuur	Habitat/leefgebied van soorten
MEEKOPPELEN	VERBREDEN	UITVOEREN
Reconstructie Uitbreiding Inbreiding Herstructurering Ontwikkeling Nieuwbouw Agrarische natuur	Natura 2000 Realisatie EHS Terreinbeheerders Landschappen LIFE Natuur projecten Interreg 3	Soortenbeschermings- programma's Maatregelen

Spoor 1: Meekoppelen met ruimtelijke ontwikkelingen

Dit spoor doelt op ontwikkelingen en initiatieven waarvan de hoofdfunctie(s) anders is/zijn dan natuur. Voorbeeld: reconstructie, herinrichting, aanleg retentiegebied, stedelijke uitbreiding, omleggen van een beek, ruimte voor de rivieren. Kenmerk van dit spoor is dat de locaties waar de initiatieven plaatsvinden veelal niet direct gerelateerd zijn aan natuurwaarden of –potenties. Vaak zijn dit soort initiatieven afgeleid van tracéstudies, locatiestudies, bereikbaarheidstudies. Daarentegen kan het gebied toch van belang zijn als (potentieel) leefgebied voor een groep van soorten. Negatieve effecten van het initiatief op bestaande natuurwaarden worden volgens het bestaande wettelijk kader geminimaliseerd en eventueel gecompenseerd (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998, Nota Ruimte: beleidsdocument Spelregels EHS). Deze maatregelen hebben tot doel om verdere aantasting van de staat van instandhouding te voorkomen. Daarmee behoren deze wettelijke opgaven niet tot het actieve soortenbeleid, omdat zij niet verder gaan dan het behoud van soorten.

Met “meekoppelen” wordt nadrukkelijk bedoeld: maatregelen die bijdragen aan het herstel van de gunstige staat van instandhouding van de soorten. In sommige gevallen kunnen de projecten zeer groot van omvang zijn en kan de meerwaarde voor soorten hoog zijn of naderhand ontstaan (Stortsteen in IJsselmeer als nieuw habitat voor Rivierdonderpad).

Spoor 2: Verbreden beheersopgave in natuurgebieden

Dit spoor doelt op inrichting en beheer van gebieden met natuur als hoofdfunctie. Voorbeeld: terreinen van Natuurmonumenten, gebieden van Natura 2000-gebieden, natuurgebieden in de EHS, herinrichtingprojecten, nieuwe natuur van DLG.

De gebieden worden met het oog op realisatie en behoud van natuurwaarden beheerd. De doelsoorten waarop het natuurbeleid van deze gebieden is gebaseerd dekken niet altijd de soorten van de leefgebiedenlijst die mogelijk wel in dat gebied (kunnen) voorkomen. In veel gevallen biedt het regulier beheer ruimte om voor specifieke soorten de juiste beheersmaatregelen uit te voeren. In sommige gevallen zijn er kansen om aanvullend voor specifieke soorten of voor nieuwe soorten iets te kunnen doen. Hier ligt dan de keuze voor of – met aanvullend budget – het reguliere beheer kan worden opgeplust, zodat extra beheersmaatregelen kunnen worden genomen die ten goede komen aan de betreffende soorten. LNV onderzoekt voor welke soorten van de landelijke soortenlijst natuurgebieden extra kansen bieden. Daarnaast wordt bezien welke aanvullende maatregelen of aanpassingen eventueel nodig zijn om voor die soorten inderdaad goede leefomstandigheden te realiseren voor zover dat tot op heden (met de pakketten en kennis voorhanden) niet mogelijk is gebleken.

Spoor 3: Uitvoeren klassieke soortenbeleid

Dit spoor doelt op specifiek voor soortenbeleid te ontplooiën initiatieven. Doel is hier: hoofdfunctie soortbescherming. De initiatieven zijn gericht op de meest kansrijke locaties voor zoveel mogelijk soorten. Indien mogelijk wordt een verbreding naar andere sectoren gezocht, als dit de impact van het soortenproject vergroot.

Voorbeelden: herstelprojecten, regionale en lokale initiatieven (veelal geïnitieerd door soortenbeschermende organisaties, landschapsbeheer, vrijwilligersorganisaties, werkgroepen, etc). Ook het uitvoeren van maatregelen vanuit soortbeschermingsplannen past hieronder, maar deze worden indien mogelijk opgeschaald, zodat zij meerdere soorten kunnen bedienen.

3.2 Accent op meekoppelen en verbreden

De focus van het totale actieve soortenbeleid wordt met de leefgebiedenbenadering dus uitdrukkelijk verschoven: er wordt hierbij met name gekeken naar het (potentiële) leefgebied van verschillende soorten waarin een voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling zich zal voordoen, en waar maatregelen ten behoeve van de soorten kunnen worden opgenomen in het planproces: **meekoppelen en verbreden** (zie 1 en 2 hierboven). De klassieke soortenbescherming (zie 3 in schema) wordt enkel nog ingezet voor soorten waarvoor een specifieke aanpak noodzakelijk blijft.

3.3 De selectie van soorten⁴

Het Nederlandse natuurbeleid heeft als doel de realisatie van een duurzame staat van instandhouding voor alle in 1982 in Nederland voorkomende soorten. In totaal gaat het om circa 40.000 soorten. De Rode Lijsten verdelen de in Nederland voorkomende (inheemse)

⁴ Er worden binnen de diverse onderdelen van het natuurbeleid verschillende lijsten met soorten gehanteerd. De onderlinge samenhang daarvan maakt onderdeel uit van de evaluatie Ff-wet die in de loop van 2006/2007 zal plaatsvinden.

soorten in verschillende categorieën, variërend van 'niet bedreigd' tot 'ernstig bedreigd' of zelfs 'uitgestorven'. De leefgebiedenbenadering richt zich op de soorten die op de Rode Lijsten worden aangemerkt als 'bedreigd' en 'ernstig bedreigd'. In voorkomende gevallen kunnen ook als 'kwetsbaar' aangemerkte soorten worden meegenomen.

Daarnaast richt de leefgebiedenbenadering zich op de soorten die beschermd worden door de Flora- en faunawet. Het gaat specifiek om de soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn en om soorten van bijlage 1 bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Dit zijn niet altijd dezelfde soorten als de kwetsbare, bedreigde en ernstig bedreigde soorten van de Rode Lijsten. Een deel van de beschermde soorten zoals Das, Rugstreeppad en enkele vleermuissoorten, is op dit moment niet of nauwelijks bedreigd in Nederland, maar wordt toch geplaatst op de soortenlijst. Het gaat hier onder andere om soorten waarvoor Nederland in EU-verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Door de inspanningen vanuit de leefgebiedenbenadering kan naar verwachting in de toekomst de ontheffingsprocedure van de Flora- en faunawet voor deze soorten gemakkelijker worden doorlopen door initiatiefnemers.

In totaal richt de leefgebiedenbenadering zich op circa 300 soorten. Uit eerdere ingrepen en de pilots blijkt dat ook andere, in mindere mate bedreigde, soorten zullen profiteren van de maatregelen genomen voor de circa 300 doelsoorten. De soortenlijst wordt voor een periode van 7 jaar vastgesteld. De lijst kan worden aangepast naar aanleiding van de *midterm review* in het kader van het ILG, en voorafgaand aan de start van een nieuwe ILG-periode. De eventuele bijstelling van de soortenlijst⁵ gebeurt in overleg met de betreffende provincies, soortbeschermingsorganisaties en terreinbeherende organisaties.

3.4 Provincies centraal

De provincies worden verantwoordelijk voor de regie over de uitvoering van het landelijke actieve soortenbeleid. De verbreding naar de leefgebiedenbenadering vereist maatwerk en de provincies staan dicht op de praktijk. Zij hebben het overzicht over (voorgenomen) planologische ontwikkelingen in hun provincie en van organisaties die hierin een rol van betekenis kunnen spelen voor soortenbescherming. De provincie is zo in de gelegenheid betrokken partijen al vroeg bij de planontwikkeling te betrekken. De provincie weet wat er speelt en is daarom ook in staat om partijen die tot voorheen marginaal betrokken waren bij het soortenbeleid, zoals het bedrijfsleven, direct te benaderen en te betrekken bij projecten. De provincie voert dus de regie op dit 'meekoppelen' door zicht te hebben op de projecten in provincie en gemeenten, te beoordelen in hoeverre en onder welke voorwaarden natuurinclusieve planvorming voor soorten in deze projecten tot de mogelijkheden behoren en vervolgens deze 'meekoppeling' te stimuleren. Voor het behalen van resultaten m.b.t. het landelijke actieve soortenbeleid hebben de provincies een inspanningsverplichting.

---

⁵ Overigens staat het natuurlijk vrij aan provincies of andere initiatiefnemers desgewenst in een project óók aandacht te besteden aan soorten die de RL-status 'kwetsbaar' of 'gevoelig' hebben. Zo zijn er vele 'meelifsoorten' te bedenken die zullen profiteren van maatregelen maar die niet direct het doel zijn van het project of de maatregelen.

De provincies spreken met het Rijk af dat zij voor specifieke soorten van de landelijke soortenlijst maatregelen zullen uitvoeren om de soorten in een gunstige staat van instandhouding te helpen brengen. Wat specifieke kennis van soorten en (conflicterende) maatregelen betreft, kunnen de provincies gebruik maken van de deskundigheid van andere partners als terreinbeherende en soortenbeschermende organisaties.

4 Uitvoering van de leefgebiedenbenadering

4.1 Van Rijk naar Provincie

Het Rijk streeft naar een gunstige staat van instandhouding van de soorten op de soortenlijst. LNV zal in overleg met de provincies en andere beleidspartners komen tot een verdeling van de soortenopgaven per provincie en de opgave die bij het Rijk blijft. Dit proces leidt tot eenduidige afspraken die worden vastgelegd in 12 provinciale uitwerkingen. Om dat te bereiken is het van belang dat er vooraf overeenstemming bestaat over:

- Het voorkomen van (potentiële) leefgebiedtypen en soorten in de afzonderlijke provincies.
- Kansen voor maatregelen via de drie sporen in de verschillende leefgebieden.
- Het type maatregelen dat nodig is om de duurzame instandhouding van de verschillende soorten te bereiken en de kosten daarvan.
- Soorten waarvoor het Rijk beter de verantwoordelijkheid kan dragen.

Op basis van de bovenstaande informatie stellen Rijk en provincie gezamenlijk de provinciale uitwerkingsplannen vast. De plannen beschrijven de inspanningsverplichting van de provincies ten aanzien van de uitvoering van het soortenbeleid. Over de uitvoering van de plannen sluiten Rijk en provincie een overeenkomst.

4.2 Decentraal wat kan, centraal wat moet

Besteding door middel van bijvoorbeeld het ILG is een systeem waarbij voor langere tijd afspraken vastgelegd worden. De formele verantwoording van provincies naar het Rijk over de uitvoering zal inhoudelijk onderbouwd worden door werkafspraken.

Voortgangsrapportages geven inzicht in het proces van uitvoering en de onderbouwing van eventuele wijzigingen.

Een deel van het soortengeld zal bij het Rijk blijven. Dat geld is voor soorten die niet op de soortenlijst staan en die toch aandacht behoeven of voor soorten die alleen rijksbreed kunnen worden opgepakt. Daarnaast is een reservering nodig om adequaat te kunnen reageren op calamiteiten die niet op provinciaal niveau kunnen worden opgevangen.

4.3 Leefgebieddeskundigen

De leefgebiedenbenadering is een nieuwe uitwerking van actieve soortbescherming. Dat betekent dat er ook veel verschillende wijzen van uitwerking denkbaar zijn én dat er ook veel vragen over kunnen zijn. Om het draagvlak voor de leefgebiedenbenadering te vergroten en deze goed uitgevoerd te krijgen is het van belang dat de deskundigheid die daarvoor nodig is door het Rijk beschikbaar wordt gesteld. Daarvoor zullen leefgebieddeskundigen worden benoemd dan wel aangesteld. Deze deskundigen hebben een adviserende en ondersteunende taak richting Rijk, provincies en andere uitvoerders van het soortenbeleid. Bij voorkeur wordt gezocht naar inbedding van de deskundigen in reeds bestaande netwerken, zoals het kennisnetwerk Overlevingsplan Bos en Natuur..

4.4 Monitoring

De afspraken tussen Rijk en provincies betreffen een inspanningsverplichting. Om de invloed van het nieuwe soortenbeleid op het behoud en herstel van de biodiversiteit te kunnen meten is monitoring noodzakelijk. De Gegevensautoriteit (in oprichting) beziet thans in welke mate de bestaande ecologische monitoringsnetwerken daar afdoende voor zijn, of dat additionele meetprogramma's of incidentele inventarisaties noodzakelijk zijn. De resultaten van die monitoring (zoals dan neergelegd in bijvoorbeeld de Natuurbalans 2010 of de rapportage Nederland aan Brussel over realisatie 2010 doelen) kunnen aanleiding zijn om de leefgebiedenbenadering te intensiveren.